

KRIZNI PUTI

BLAŽANOVIĆ · LONČAR · MUCKO · MICIELI VOJVODA · SALAVARDA ·
MEGLIĆ · UJEVIĆ · ČULAR · DOROTIĆ · MOKROVIĆ · BOTTERI DINI · ŠEPAT ·
GUBERINA · PERUZOVIĆ · RADIĆ · ŠERCAR · ANČIĆ · BONDORA – DVORNIK

17.-29. ožujka 2013.

 PASIONSKA
BAŠTINA

GALERIJA ZVONIMIR

M O R H
Zagreb, Bauerova 33, tel. 45 67 926

INTIMO MEO INTIMIOR

*Intimniji od moje intime
sv. Augustin*

Misao crkvenog naučitelja iz V. stoljeća sv. Augustina odnosi se na Božje biće i njegovu blizinu čovjeku. Bog nam je bliži od nas samih što i potvrđuje Isusova žrtva na križu kao sukus kršćanske vjere.

Pobožnost križnoga puta, uglavnom koncentrirana u korizmene vrijeme, ima dugu, višestoljetnu tradiciju. U Europu ju je uveo dominikanac Alvaro u Cordobi još u 15. stoljeću. Ishodište slijedu molitava i meditacija vezanim uz Kristovu muku je u Jeruzalemu, i ranijih je datumskih odrednica. Prvotnih sedam postaja već se tijekom 17. stoljeća ustalilo na današnjih četrnaest. U prvo vrijeme praktično nema kompletnog likovnog prikaza svih postaja križnoga puta, no po-

stupno sve scene Kristovog kalvarijskog hoda postaju sastavni dio svake crkve. I u hrvatskim crkvama možemo pratiti načine i vrijednosne dosege autora koji su interpretirali sadržajnost zahtjevnog likovnog poliptiha. U starijim crkvama često se radi o ostvarenjima talijanskih i austrijskih radionica, ali novija sakralna zdanja, pa i neka dužeg povijesnog pamćenja, obogaćena su djelima neosporne umjetničke autentičnosti, s uprisutnjenim elementima baštinjenog.

Niz umjetnika, poput Dulčića, Botteriija, Jordana, Šohaja, Režeka, R. Labaša, Kauzlarića-Atača, Vrkljana, ... slikajući *Via crucis* uvjerljivošću vlastitog izraza temi Golgotskog martirija dali su snažno ozračje duhovnog. Pa

i Kalvarije, ambijenata s postajama postavljenim u komornim oblicima kapelica, ili kiparskoj voluminoznosti i monumentalnosti, utkanim u slikovitost krajolika, primjerice one na Mariji Bistrici ili zagrebačkom Ksaveru, Trškom Vrhcu (autor Lovrenčić), Ludbregu (Petrač), također su mjesta pobožnosti posebno drage vjernicima.

U najvećem broju slučajeva postaje pojedinog "Križnoga puta" djelo jednog autora, dosljedno i poradi uravnoteženja s karakteristikom same arhitekture i nužnosti poštivanja redosljeda samih postaja, bar približno su, ako već ne u potpunosti, istoga formata. Dakako postoje odstupanja od tog pravila, no i tada se zadovoljava bar jedan od kriterija u

koncipiranju općih značajki nekog "Križnoga puta". Objektivno, iz posve praktičnih, pa i estetskih razloga, bilo bi vrlo teško na zidove neke crkve ukomponirati djela nejednakih dimenzija (po unaprijed zadanom slijedu), a donekle teškoću bi stvarali i rasponi samih poetika.

Galerije poradi "neutralnosti" svog prostora omogućavaju slobodu načina, pa ostvarenja odabrana za "Križni put" ovoga dišnje manifestacije Pasijske baštine predstavljaju osamnaest umjetnika različitih stilistika, tehnika, koji su preko malih i velikih slika ili skulpture izrazili svoja razmišljanja o događajima opisanim u Evanđelju. Ikonoografski okvir za izložbu je proširen, započinje *Posljednjom ve-*

čerom, *Molitvom na Maslinskoj gori*, nastavlja klasičnim scenarijem "Križnog puta" i završava Uskrsnućem, odnosno Emausom.

Afirmirani hrvatski umjetnici osmišljenih opusa u svom pristupu motivici, koja bez istinskog angažmana, pa s druge strane i vida umjetničke skrušenosti, može odvesti do efektnosti konvencionalnog, dosegli su kroz čovjekoljubivost umjetničkog čina dah božje ljubavi. Postoje svjesne i nesvjesne karike između djela, stilski gledano u udaljavanju i bliskosti realizma i ekspresionizma, i svih akorda koji prividne kanone dovode do osobnog i iskrenog tumačenja križa. Za nikoga križ nije kulisa već smisao i nada da se kroz opredmećenje slike osjeti bliskost s

Kristom Otkupiteljom. Stvoren je jedinstveni duhovni prostor, u sintezi i likovno protuslovnog, gdje se autorstvo njeguje, no još više nadkriljenost transcendentnim sva poglavlja kanalizira istoj ideji. Pojedinačni likovni govori nailaze na iskušenja, mogu biti i svojevrsna katarza umjetnika, koji u ukupnom habitusu izložbe kroz skromnost ljudskog dosižu stanje znano kao *sacra conversazione*.

A slike se isčitavaju i kao opisi, nekada i zrcalno prenetih tekstova evanđelista, faktografski navođeni no s upijanjem golgotske tvarnosti, s marnošću izvedbe i inzistiranja na detalju koji prodire do jezgre značenja. No deskriptivno često dolazi u drugi plan kroz uvjerljivost

asocijativnog, viđenja sakralnog u slutnji forme, koja nastaje i nestaje u mekoći sfumaturnog. Doživljenog u paleti tonskog stupnjevanja. Ali i boja jačeg kromatskog uzleta. Kompozicije slik karakteriziraju i radikalni otkloni od uobičajnog u tradiciji prikaza motiva, ali i priklanjanje provjerenom rasporedu gradivnih sastavnica slike. Intrigantni su primjeri lomnosti scene, gotovo geometriziranih traveja s ekspresivno razvedenim likovima, proizišli iz njihove prvotne linearne stilizacije. Morfologija slikarske površine i kontrastima ploha, i mrljolikošću gestualnih udara korespondira s motivima u njihovoj slojevitosti. A u mogućem dodiru s dekorativnim i teatralnim nije nestalo ni tenzije sadržajnog, ni rafiniranosti izra-

za. U velikim, potresnim temama uz zapise intimnog česte su snažne riječi utkane u dramaturgiju scene. U teologiji Golgote one imaju svoje mjesto.

Sakralnost koju participira i suvremena umjetnost. Na ovoj izložbi, zbiru niza inovativnih ostvarenja, oblikovanoj slikama na platnu, vitrajima, crtežima, kompjutorskoj grafici, skulpturama u različitim materijalima. Na izložbi koja nije tek prigoda uz korizmene i skore uskrsne dane, već je svjetlo koje osvaja. Ovom izložbom brani se dubina razložnosti čovjekovog postajanja, tako teško shvatljiva u ovoj vjetrometini vremena. I mislim da svatko, bez obzira na uvjerenje, to može prepoznati.

Stanko Špoljarić

17.-29. ožujka 2013.

 PASIONSKA
BAŠTINA

GALERIJA ZVONIMIR

M O R H

Zagreb, Bauerova 33, tel. 45 67 926

TIHOMIR LONČAR, *Isusova molitva na Maslinskoj gori*, 2012. (ulje/platno, 100x120 cm)

LEILA MICHELI VOJVODA, *Krist prima na se križ*, 2013. (digitalna grafika, 100x98 cm)

VLADIMIR MEGLIĆ, *Isus susreće svoju majku*, 2013. (prirodni kazein na pijesku na platnu, 120x100 cm)

PETAR UJEVIĆ, *Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ*, 2003. (stiropor, crtež tesarskom olovkom, 150x83 cm)

ZLATKO ČULAR, *Veronika pruža Isusu rubac*, 2011. (patinirani gips, 60x60 cm)

DUBRAVKO MOKROVIĆ, *Isus tješi jeruzalemske žene*, 2013. (ulje/platno, 142x162 cm)

ZVONIMIR ŠEPAT, *Isusa svlače*, 2007. (ulje/platno, 73x58 cm)

HRVOJE MARKO PERUZOVIĆ, *Isus umire na križu*, 1993., *Jesus nazaraens rex Croatorum*, ulje/platno, 70x100 cm

HRVOJE ŠERCAR, *Isusa polažu u grob*, 2010. (tuš, pero, kist / vreća za mašt, crni baršun, 156,5x92,5 cm)

IRIS BONDORA – DVORNIK, *Emaus*, 2007. (akril/karton, kolaž, 100x70 cm)

Izdavač:
PASIONSKA BAŠTINA

Za izdavača:
mr. Jozo Čikeš

Odabir:
Stanko Špoljarić

Predgovor:
Stanko Špoljarić

Fotografije:
Vedran Metelko

Postav:
Stanko Špoljarić
i tehnička služba Galerije Zvonimir

Oblikovanje kataloga:
Gordan Karabogdan

Tisak:
INTER NOS, Zagreb

Naklada:
200 komada

